

Șotronul

În prezentul artei spectacolului, majoritatea regizorilor se încapățânează să monteze bucăți a căror durată scenică variază între două și (cel puțin) patru ore. Dacă acest timp se justifică uneori, în cea mai mare parte a cazurilor el ar putea fi redus la jumătate. Adesea, creatorii se gândesc mai curând la reușita lor estetică decât la interesul publicului, care e din ce în ce mai greu de stămit.

Sunt semne, însă, că generația în formare își găsește în cu totul alt mod rostul în teatru. Faptul că o studentă, Raluca Niță, alege un text de teatru scurt, *De mers în pustiu* de Dumitru Solomon, pentru a-l reprezenta în afara școlii, respectiv la Târgul Internațional de Arte Vizuale, dovedește că, pentru ea, nu dimensiunea atrage după sine calitatea și că, deci, nu are nevoie de cuvinte multe pentru a spune ce are de spus.

"Goana" celor trei eroi ai piesei se naște dintr-o dilemă: a aștepta să mori știind că nici mersul spre nord, nici cel spre sud nu te salvează de pustiul de nisip, sau a pieri

căutând epuizat o iluzorie poartă de scăpare. Din aceste date, în cele 30 de minute cât a durat reprezentația, Raluca Niță a închegat un univers.

Una din calitățile spectacolului a fost ritmul. "Demersul" personajelor și comentarea neîntreruptă a situațiilor sunt coerente datorită lucrului cu actorii. Se perorează continuu, dar fiecare replică o pregătește pe cealaltă prin tensiunea și conținutul ei. Imaginile și cuvintele construiesc sensuri în spirală, pe verticală. Personajele nu par afectate fizic de deshidratare, foame, căldură; sunt îmbrăcate în costume negre, păstrate incredibil de bine. Rănilor și zdrențele sunt vizibile altundeva: în bandajele deșirate, "puse la uscat" pe sfori întinse de-a lungul întregului spațiu de joc. Tot vizual e explicitată metafora căutării în cele patru puncte cardinale, prin acul de busolă care este fiecare personaj în parte, cu chipul său jumătate vopsit în alb. Doar lipsa comunicării le face să arate fiecare în altă direcție.

Prezența, la propriu, a Ralucăi Niță în

spectacolele pe care le montează este pe cale să devină un loc comun al acestora. De astă dată, personajul pe care îl interpretează este o apariție ciudată, ușor dementă: mersul abulic, rânjetul, cozile (ca ridicate pe sârmă) - regresione la copilărie, prin nebulie.

Atât evoluția propriului personaj, cât și a celorlalte (și a spectacolului în sine), mi-au dat impresia că temperamentul pe care îl vădesc este determinat de plăcerea regizoarei de a se juca, de a glumi cu înțelesul textului, cu actorii, cu spațiul. Ca și cum, astfel, încearcă să și (ni) le apropie. Un mic șotron, un joc de cuvinte pe care îl dezleagă zâmbind - zâmbet mai aproape de râsul în hohote decât de surâs. În acest mod, nu numai că scoate la iveală conotații, dar se și detașează de ele. Astfel, crește ironia stranie, lesne de deslușit în personajele-pretext, dincolo de care ea însăși se ascunde. Aici mi-o imaginez și o aud chiar, uneori, chicotind pe înfundate.

Mirona Hărăbor

Sf

flash

Clar-obscur sub luna cosmetizării

De când TVR are un nou consiliu și un nou președinte treburile merg tot mai îmbucurător. O primă decizie benefică: lucrurile urâte nu trebuie spuse pe șleau. Cetățeni, fiți fericiți! Astăzi, ca și alte dăți, TVR o să vă protejeze de realitățile crude și o să vă zică, în șoaptă caldă, doar ceea ce doriți să auziți. Începutul s-a făcut cu însăși *dramaturgia națională*.

Bunăoară, *Proștii sub clar de lună* de T. Mazilu, devine simplu, dulce, atractiv, *Sub clar de lună*. De unde proști în țărișoara noastră? Nu avem imbecili, nici măcar sub cupola televiziunii care, spre deosebire de circ, nici n-are cupolă. Iată un mesaj clar și flatant pentru abonatul TVR. Nu știm dacă urmașilor lui Mazilu li s-a cerut acordul, dar el, autorul sarcastic, ar jubila văzându-și vorba tăiată pe altarul bunăstării telespectatorului, asimilat, probabil, de patriarhala noastră TVR, personajelor sale. Cum să-l bage televiziunea națională în fandacșie pe abonatul Leonida pronunțând cuvântul *proștii*?

Prin extensie, o eventuală ecranizare după *Dascăl prost* de IL.

Caragiale va deveni doar *Dascăl...*! Conu' Leonida față cu reacțiunea se va televiza sub numele *Conu' Leonida față...*, ca să nu dăm ideii opoziției care "a prins iar la limbă". În ce-l privește pe bietul Rebreanu, o nouă tele-ecranizare a *Pădurii spânzuraților* va trebui să se cheme *Pădurea* (ca să nu fim pesimiști), iar *Proștii* aceluiași nu se va intitula nicicum. *Maidanul cu dragoste* trebuie pus la TVR cu titlul comercial *Cu dragoste*. Despre maidan nici o vorbă, să nu vexăm primăria. Eu visez, în logica TVR-istă, să joc într-o tele-ecranizare a schiței cu titlu inocent și deci neamputabil *Căldură mare*. Aș vrea să-mi fie partener șeful cu titlurile din televiziune, în rolul Fecionului. Eu să-l întreb apurig, în disprețul cenzurii TVR:

— Amice, ești idiot?

Iar el să-mi răspundă, stingherit, dar hotărât, în spiritul "algoritmului" personal:

— Ba nu, domnule!

Abia atunci Mazilu, sărmanul clasic, ar fi răzbunat.

Horia Gârbea